

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 347/2020-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

██████████, ██████████, ██████████, ██████████
zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Bónom, A. Hlinku 740/11, Žiar nad Hronom, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 20 Csp 25/2018 z 25. októbra 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo ██████████ na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj základné právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 20 Csp 25/2018 z 25. októbra 2019 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 20 Csp 25/2018 z 25. októbra 2019 z r u š u j e .

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Žiar nad Hronom povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žiar nad Hronom j e p o v i n n ý nahradit' [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 533,88 € (slovom päťstotridsaťtri eur a osemdesiatosem centov) na účet advokáta JUDr. Jozefa Bónu, A. Hlinku 740/11, Žiar nad Hronom, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Ústavnej s'ťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 347/2020-23 z 9. júla 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 Csp 25/2018 z 25. októbra 2019

(ďalej aj „napadnuté uznesenie“) za účasti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „zúčastnená osoba“ alebo aj „žalovaná“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 Csp 25/2018 domáhal proti žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 20 Csp 25/2018-149 z 27. septembra 2018 konanie čiastočne zastavil, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 15 Co 20/2019-197 zo 17. apríla 2019 rozhodnutie okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu nadobudol právoplatnosť 30. apríla 2019.

3. Proti rozsudku krajského súdu zamýšľal sťažovateľ podať dovolanie. Dňa 7. mája 2019 podal osobne žiadosť o poskytnutie predbežnej právnej pomoci na podanie dovolania v Centre právnej pomoci v kancelárii Žiar nad Hronom (ďalej len „centrum“) z dôvodu, že 30. júna 2019 mu mala uplynúť lehota na podanie dovolania. Centrum sťažovateľovi predbežne priznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci a na jeho zastupovanie určilo advokáta [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľovi sa s prideleným advokátom podarilo stretnúť a udeliť mu plnomocenstvo až 14. júna 2019; po niekoľkých dňoch však pridelený advokát sťažovateľovi oznámil, že mu dovolanie nespíše z dôvodu zaneprázdnenosti. Centrum následne určilo sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] avšak i táto pridelená advokátka sťažovateľovi oznámila (27. júna 2019), že sa jeho prípadom nebude zaoberať z dôvodu krátkosti času a nevenovania sa problematike spotrebiteľského práva. Sťažovateľ preto požiadal centrum o pridelenie iného právneho zástupcu. Rozhodnutím centra, doručeným sťažovateľovi 2. júna 2019, mu bola určená advokátka [REDAKOVANÉ] vykonávajúca advokáciu prostredníctvom advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ 15. júla 2019 doručil okresnému súdu prostredníctvom tejto právnej zástupkyne dovolanie proti rozsudku krajského súdu spolu so žiadosťou o odpustenie lehoty na jeho podanie

podľa § 122 zákona č. 150/2016 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

4. Okresný súd napadnutým uznesením žiadosť sťažovateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie dovolania zamietol. V dôvodoch rozhodnutia chronologicky popísal priebeh pridelovania právnych zástupcov sťažovateľovi, ktorý mu vyplynul zo zapožičaného spisového materiálu centra, a nadväzne uzavrel, že žiadosti sťažovateľa o odpustenie zmeškania lehoty nie je možné vyhovieť pre neexistenciu ospravedlniteľného dôvodu, ktorý bránil podaniu dovolania včas. Dôvodil tým, že prvý z ustanovených advokátov mal dostatok času prevziať zastupovanie, oboznámiť sa so skutkovým a právnym stavom veci, nahliadnuť do súdneho spisu a podať dovolanie v zákonom ustanovenej lehote. Nebránila mu v tom žiadna objektívna prekážka. Nadväzne skonštatoval, že pokiaľ tento advokát, prípadne ďalší z advokátov riadne ustanovených centrom pochybili, sťažovateľ má právo obrátiť sa na Slovenskú advokátsku komoru s podnetom na začatie disciplinárneho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) následne uznesením sp. zn. 9 Cdo 2/2020 z 26. februára 2020 na podklade napadnutého uznesenia okresného súdu dovolanie sťažovateľa odmietol ako oneskorene podané [§ 447 písm. a) CSP].

6. Sťažovateľ s napadnutým uznesením okresného súdu nesúhlasí, čo vyjadruje v obsahu svojej ústavnej sťažnosti. Podľa jeho názoru boli splnené všetky podmienky na odpustenie zmeškanej lehoty na podanie dovolania. Sťažovateľ sa pýta, ktorý iný ospravedlniteľný dôvod než konanie, počas ktorého sa zabezpečuje nemajetnej osobe povinné právne zastúpenie centrom, sa má v zmysle § 122 CSP považovať za ospravedlniteľný.

6.1 Tvrdí, že okresný súd porušil jeho právo na (bezplatnú) právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, keď nezohľadnil skutočnosť, že sťažovateľ je osobou nemajetnou a neznalou práva. Pritom na podanie dovolania sa v zmysle § 429 ods. 1 CSP vyžaduje povinné zastúpenie advokátom, a to na celé konanie,

teda aj na spísanie a jeho podanie. Nemôže byť teda v dôsledku administratívnych nezrovnalostí a nemajetnosti sankcionovaný a obmedzený v práve na prístup k súdu.

6.2 K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že okresný súd na jednej strane tvrdí, že nie je oprávnený skúmať, či došlo k disciplinárnemu previneniu advokáta, ani skúmať postup centra, avšak na druhej strane diskriminuje a znevýhodňuje sťažovateľa. Považuje za nesprávne a nezákonné tvrdenie, že sťažovateľ si mohol zabezpečiť právneho zástupcu, keď je nesporné, že si ho nemohol zabezpečiť a bol závislý na jeho pridelení centrom. Uvedené považuje za ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý bolo dôvodné odpustiť mu zmeškanie lehoty. Zastáva názor, že by postačovalo, ak by okresnému súdu doložil len posledné poverenie centra pre [REDAKOVANÉ] a dovolanie, v rámci ktorého by bol zistil, že táto advokátka mala mať právo „na príslušnú lehotu“, z čoho vyvodzuje, že lehota na podanie dovolania počas správneho konania vedeného pred centrom do právoplatného poverenia advokátky, spočívala. Prístup okresného súdu považuje za formalistický, tvrdý a znevýhodňujúci nemajetné osoby.

6.3 V závere sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 500 €, ktorá podľa jeho názoru zodpovedá rozsahu zásahu do jeho základných práv tým, že mu bolo znemožnené *„domôcť sa svojho zákonného práva pred Najvyšším súdom SR, ako i časom stráveným administratívnym riešením svojho zastúpenia“*.

7. Na tomto základe sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy nálezom vyslovil porušenie ním označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, toto uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 € a náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

8. Ústavný súd považoval za vhodné doručiť ústavnú sťažnosť sťažovateľa ešte pred jej predbežným prerokovaním okresnému súdu na vyjadrenie, ktorý vo svojom stanovisku sp. zn. Spr 411/2020 z 1. júna 2020 doručenom ústavnému súdu 5. júna 2020 uviedol, že ju považuje za nedôvodnú. Jeho postup nemohol žiadnym spôsobom obmedziť právo sťažovateľa na právnu pomoc, pretože odpustenie zmeškania lehoty je právny inštitút, ktorý sa vôbec netýka práva strany sporu na akúkoľvek právnu pomoc. Okresný súd mu vo využívaní právnej pomoci nebránil ani brániť nemohol. Sťažovateľ podľa jeho názoru ani nešpecifikoval, čím konkrétne malo dôjsť k obmedzeniu jeho práva na právnu pomoc, keďže žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty podal zastúpený advokátom.

8.1 K námietke o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresný súd uviedol, že napadnutým uznesením zamietol žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty z dôvodu, že nečinnosť ustanovených zástupcov nebola ospravedlniteľným dôvodom, pre ktorý by mohol žiadosti vyhovieť. Nadväzne poukázal na právnu teóriu a judikatúru, z ktorej pri rozhodovaní vychádzal a podľa ktorej nečinnosť alebo čerpanie dovolenky zástupcu (advokáta) nie je ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškanej lehoty. Napokon aj v odôvodnení rozhodnutia centra z 1. júla 2019 je ako dôvod zmeny pôvodného rozhodnutia uvedená „nečinnosť advokáta“ [§ 5d ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“)]. Za podstatné pre posúdenie veci považoval aj interné predpisy Slovenskej advokátskej komory, a to konkrétne čl. 5 uznesenia predsedníctva č. 26/10/2011 z 10. novembra 2011, podľa ktorého „*V prípade odmietnutia poskytnutia právnych služieb v súlade so zákonom o advokácii je advokát povinný vynaložiť úsilie na zabezpečenie náhradníka. Osobu náhradníka, prípadne skutočnosť, že sa náhradníka advokátovi nepodarilo zabezpečiť,*

oznami Centru právnej pomoci.“. V danom prípade nielenže nebol uvedený zákonný dôvod na odmietnutie poskytnutia právnych služieb podľa § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), ale nebolo ani preukázané, že by ustanovení advokáti vynaložili úsilie na zabezpečenie náhradníka. S ohľadom na uvedené uzatvára, že zistené skutočnosti vyhodnotil dostatočným spôsobom a riadne ich aj odôvodnil, a preto navrhol ústavnú sťažnosť „zamietnuť“. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mal okresný súd možnosť doplniť svoje stanovisko; túto možnosť nevyužil.

9. Ústavný súd o podanej ústavnej sťažnosti upovedomil zúčastnenú osobu, ktorá sa k nej vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 30. júla 2020. V rámci jej obsahu uviedla, že ústavná sťažnosť smeruje len proti uzneseniu okresného súdu. Sťažovateľ však nenapadol ústavnou sťažnosťou uznesenie najvyššieho súdu a jeho rozhodnutie zostane naďalej právoplatné bez ohľadu na výsledok konania o ústavnej sťažnosti, a preto je ústavná sťažnosť sťažovateľa neúčelná a neefektívna. Okrem toho ju zúčastnená osoba považuje aj za nedôvodnú, poukazujúc na odôvodnenie napadnutého uznesenia, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje. Zdôraznila, že jej procesné a ústavné práva ako strany sporu vrátane práva na právnu istotu sú nemenej dôležité. Dôvod zamietnutia žiadosti sťažovateľa o odpustenie zmeškanej lehoty je podľa jej názoru potrebné hľadať u sťažovateľa, ako aj prvého advokáta, ktorý mu bol centrom ustanovený, než v úvahách o údajnom porušení jeho ústavných práv postupom a rozhodnutím okresného súdu.

10. Na vyjadrenia predsedu okresného súdu a zúčastnenej osoby reagoval sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 19. augusta 2020, v ktorom zotrval na všetkých svojich skutkových a právnych argumentoch uvedených v ústavnej sťažnosti. Zdôraznil, že plynutie času počas trvania správneho konania vedeného centrom by malo byť ospravedlniteľným dôvodom pri posudzovaní žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty, pretože nebolo zavinené sťažovateľom a tento nemal možnosť ovplyvniť jeho dĺžku.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

15. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny, podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

20. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

21. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

22. Zmyslom a účelom ústavného práva na súdnu ochranu je zaručiť, resp. umožniť každému reálny prístup k súdu, a to po splnení podmienok ustanovených zákonom (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Článkom 46 ods. 1 ústavy sa teda zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu (II. ÚS 71/97).

23. Právo na prístup k súdu je jedným zo základných komponentov práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) možno vyvodiť viaceré prípustné možnosti obmedzenia práva na prístup k súdu. Patrí sem napr. imunita proti súdnemu konaniu (napr. cudzí

diplomati), zákonné lehoty na uplatnenie určitých práv, inštitút súdnych poplatkov, nesplnenie formálnych a materiálnych žalobných náležitostí, ale tiež povinné advokátske zastúpenie.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

24. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty, došlo k porušeniu jeho práv. Podľa jeho názoru bol dôvod, pre ktorý zmeškal lehotu na podanie dovolania, spočívajúci v zabezpečovaní mu právnej pomoci ako osobe nemajetnej, ospravedlniteľný. Je teda presvedčený o tom, že splnil všetky predpoklady vyplývajúce z § 122 CSP na to, aby okresný súd rozhodol o jeho žiadosti kladne. Keďže tak neurobil, obmedzil ho v práve na prístup k súdu.

25. Ako vyplýva z dosiaľ uvedeného, v posudzovanom prípade je v hre jedno zo zásadných práv strany sporu, a to právo na právnu pomoc v civilnom sporovom konaní v kontexte práva na prístup k súdu. Z tohto dôvodu nadobúda procesný postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa na odpustenie zmeškanej lehoty ústavný rozmer.

26. Právo na právnu pomoc je zakotvené nielen v ústave, ale aj v medzinárodných dokumentoch. Aplikaçne významná je predovšetkým úprava obsiahnutá v dohovore. Hoci je v ňom právo na právnu pomoc výslovne zaručené len vo veciach trestných [čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru], ESLP svojou judikatúrou vyvodil, že právo na právnu pomoc v civilných veciach je obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP vo veci Airey proti Írsku z 9. 10. 1979 č. 6289/73, § 26; obdobne rozsudok ESLP vo veci McVicar proti Spojenému kráľovstvu zo 7. 5. 2002 č. 46311/99, § 47). Okrem dohovoru je právo na právnu pomoc zakotvené napríklad aj v čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

27. Právo na právnu pomoc má dvojakú povahu. V prvom rade zaručuje každému, aby sa v súdnom konaní mohol nechať zastupovať osobou znalou práva (spravidla advokátom), súčasne však zahŕňa pozitívne záväzky, ktoré musí plniť štát. Podľa judikatúry ESĽP je štát povinný (aktívne) zaručiť efektívny prístup k súdu vrátane toho, aby strany sporu mali možnosť dostatočne uplatniť svoje práva na súde (rozsudok vo veci Airey proti Írsku, § 25 a 24). Môže to zahŕňať i zabezpečenie právnej pomoci, pokiaľ je nevyhnutná pre efektívny prístup k súdu vzhľadom na povinné zastúpenie v konaní pred súdom či s ohľadom na zložitosť procesu alebo samotného prípadu. Európsky súd pre ľudské práva však ponecháva ustanovenie konkrétnych prostriedkov pre dosiahnutie uvedeného cieľa (efektívny prístup k súdu) na úvahe každého členského štátu (rozsudok vo veci Airey proti Írsku, § 26; rozsudok vo veci McVicar proti Spojenému kráľovstvu, § 47, § 48; či rozsudok vo veci Steel a Morris proti Spojenému kráľovstvu, § 60). K dosiahnutiu požadovaného výsledku v podmienkach nášho súdnictva slúži viacero právnych inštitútov; jedným z nich je zabezpečenie poskytovania právnej pomoci fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, a to podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci.

28. Vo veci sťažovateľa išlo o podanie opravného prostriedku (dovolania), na ktorého spísanie a podanie vyžaduje právna úprava (Civilný sporový poriadok) povinné právne zastúpenie. Sťažovateľ deklaroval, že si advokáta nemôže zabezpečiť, pretože je v materiálnej núdzi. Keďže mu hrozilo nebezpečenstvo zmeškania lehoty, centrum mu na jeho žiadosť poskytlo predbežnú právnu pomoc v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci. Napriek tomu lehotu na podanie dovolania zmeškal, pretože dvaja advokáti, právoplatne ustanovení centrom, mu právnu pomoc z rôznych dôvodov neposkytli, a sťažovateľovi v dôsledku toho medzičasom uplynula lehota na podanie dovolania. Až advokát ustanovený centrom ako tretí v poradí sťažovateľovi právnu pomoc poskytol, dovolanie mu spísal a podal ho spolu so žiadosťou o odpustenie zmeškanej lehoty.

29. Aplikovanou právnou normou bolo ustanovenie § 122 CSP, v zmysle ktorého súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh je potrebné podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon. V konaní nebolo sporné, že sťažovateľ ako subjekt, ktorému lehota patrila a ktorý ju zmeškal, splnil predpoklady vyplývajúce z citovaného § 122 CSP spočívajúce v podaní žiadosti, dodržaní lehoty na jej podanie a v pripojení zmeškaného procesného úkonu (dovolania). Sporným sa stal ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý sťažovateľ zmeškal lehotu. Zákon takýto dôvod nešpecifikuje a okolnosti, ktoré pod tento pojem môžu spadať, sú ponechané na súdnu prax. Právna teória i doterajšia súdna prax uznáva za ospravedlniteľný dôvod napríklad náhle ochorenie, úraz, živelnú pohromu alebo nepredvídanú pracovnú cestu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 73/2018 z 21. júna 2018).

30. Okresný súd nepovažoval dôvod uvedený v žiadosti sťažovateľa za ospravedlniteľný. Tvrdil, že sťažovateľ mal po doručení rozsudku krajského súdu riadne ustanovených advokátov, tí mu boli pridelení prostredníctvom centra, a pokiaľ je sťažovateľ toho názoru, že advokáti mu svojím konaním/nekonaním znemožnili jeho právo podať riadne a včas dovolanie, má právo obrátiť sa na Slovenskú advokátsku komoru s podnetom na začatie disciplinárneho konania proti konkrétnym advokátom. Uvedené však podľa jeho názoru nie je ospravedlniteľným dôvodom, pre ktorý je možné žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty vyhovieť.

31. Ústavný súd po dôkladnom oboznámení sa s obsahom spisu okresného súdu ako aj spisu centra chápe úvahy okresného súdu, ak pri posudzovaní žiadosti sťažovateľa hodnotil priebeh pridelenia advokátov prostredníctvom centra a identifikoval v ňom možné pochybenia advokátov. Vo všeobecnosti by bolo síce možné akceptovať záver okresného súdu o tom, že nečinnosť advokátov nie je ospravedlniteľným dôvodom, pre ktorý možno zmeškanú lehotu odpustiť, v okolnostiach danej veci (rozobratých v nasledujúcich bodoch tohto nálezu) však zasahuje tento záver podstatu sťažovateľom namietaných práv.

32. Je pravdou, že na včasnosť poskytnutia právnej pomoci na podanie dovolania mal výrazný vplyv prvý z ustanovených advokátov a istý negatívny podiel (spočívajúci v sťaženej komunikácii a spolupráci) mal na tom i sťažovateľ. Je však potrebné zdôrazniť, že lehota na podanie dovolania je dvojmesačná a sťažovateľ ako potenciálny dovolateľ má právo využiť lehotu na podanie dovolania do posledného dňa, ktorý má k dispozícii. Po tom, čo advokát doručil centru žiadosť o určenie náhradného právneho zástupcu (20. jún 2019), mal sťažovateľ k dispozícii ešte zvyšnú časť lehoty, počas ktorej mu centrum určilo náhradného právneho zástupcu. Tento sa prípadom sťažovateľa odmietol zaoberať z dôvodu krátkosti času na prevzatie zastupovania a nevenovania sa problematike spotrebiteľského práva. Prekážka vykonania úkonu sa teda vyskytla (aj) na konci lehoty, pričom pre skúmanie jej povahy je podstatné, či mohla zabrániť vykonaniu úkonu a či ju sťažovateľ mohol predvídať, prípadne odstrániť.

33. Dôvodom neposkytnutia právnej pomoci v čase (ešte) možného včasného podania opravného prostriedku bola nečinnosť advokátov, tak ako to správne konštatoval i okresný súd. Podstatné je, že sťažovateľ nemohol nečinnosť druhého ustanoveného advokáta ovplyvniť, nebránil vykonaniu zmeškaného úkonu, a čo je najpodstatnejšie, nemohol dovolanie podať sám bez právneho zastúpenia. Sťažovateľ bol na ustanoveného advokáta z dôvodu svojej nemajetnosti odkázaný, pretože na podanie dovolania sa vyžaduje povinné právne zastúpenie.

34. Hoci teda centrum ustanovilo sťažovateľovi postupne dvoch advokátov, a formálne zabezpečilo sťažovateľovi právnu pomoc v zmysle ustanovení zákona o poskytovaní právnej pomoci, žiaden z ustanovených advokátov mu počas lehoty na podanie dovolania neposkytol právnu pomoc aj z hľadiska materiálneho, teda tak, aby mohla mať v prebiehajúcom civilnom spore relevanciu.

35. V tejto súvislosti sa žiada poukázať na prípad riešený ESLP, v ktorom bola sťažovateľovi poskytnutá právna pomoc, aby podal žalobu o náhradu škody proti obhajcovi. Všetci traja obhajcovia, ktorí mu boli ustanovení, požadovali odvolanie z prípadu z dôvodu osobných prepojení s obhajcom, s ktorým sa sťažovateľ chcel súdiť. Európsky súd

pre ľudské páva rozhodol, že súd, ktorý povolil, aby sa sťažovateľ obhajoval sám v konaní proti odborníkovi pracujúcemu v oblasti práva, mu neumožnil prístup k súdu za podmienok, ktorý by zabezpečili účinné využívanie jeho práv, a to bolo v rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok vo veci Bertuzzi proti Francúzsku z 13. 2. 2003, č. 36378/97, § 31). Rovnako rozhodol EŠLP aj v prípade, v ktorom sťažovateľ žiadal rumunského ministra spravodlivosti, aby mu pomohol zabezpečiť návrat jeho syna, ktorého matka vzala do Talianska. Následne prokurátor inicioval konanie o návrate na talianskom súde, ktorý dospel k záveru, že dieťa nebolo neoprávnene premiestnené. Sťažovateľ sa domáhal odvolania proti rozsudku, ale keďže mu boli opakovane poskytnuté neúplné alebo zavádzajúce informácie o odvolacom konaní, neučinil tak v stanovenej lehote. Európsky súd pre ľudské páva vo svojom rozhodnutí uviedol, že oneskorenie talianskych orgánov v poskytovaní relevantných a správnych usmernení v spojení s chýbajúcim praktickým a účinným zastúpením zasiahlo samotnú podstatu práva sťažovateľa na prístup k súdu. Preto jednomyseľne rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 6 dohovoru (rozsudok vo veci Anghel proti Taliansku z 25. júna 2013 č. 5968/09, § 64). I z týchto rozhodnutí plynie povinnosť štátov byť dôkladnými v zabezpečovaní skutočného a účinného využívania práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru.

36. Základnému právu na právnu pomoc zodpovedá podľa názoru ústavného súdu nielen povinnosť štátneho orgánu vytvoriť podmienky pre dostupnosť právnej pomoci v rozsahu konania pred príslušným orgánom, ale aj jej reálne poskytnutie. Na ustanovenie advokáta osobe v materiálnej núdzi ako integrálnej súčasť ústavne zaručeného práva na právnu pomoc je potrebné nazerať predovšetkým z hľadiska materiálneho, teda tak, aby sa zabezpečila maximálna možná reálna ochrana práv strany sporu. Inými slovami, obsah práva na právnu pomoc, ktorý je zaručený čl. 47 ods. 2 ústavy, nie je naplnený len tým, že sa formálne o tejto pomoci rozhodne, ale najmä tým, že sa rozhodnutie o poskytnutí právnej pomoci reálne vykoná. V rámci vymedzeného obsahu základného práva na právnu pomoc neobstojí záver okresného súdu, ktorému na zamietnutie žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty postačovalo, že sťažovateľ mal riadne ustanovených advokátov prostredníctvom centra, pretože sťažovateľ z takto formálne poskytnutej právnej

pomoci, na ktorú bol odkázaný v konečnom dôsledku, nič nemal, právnu službu „nekonzumoval“.

37. Pokiaľ teda zákonodarca vyžaduje na podanie dovolania povinné právne zastúpenie, a zabezpečuje pre prípad nemajetnosti potenciálneho dovolateľa mechanizmus bezplatnej právnej pomoci, nemôže ísť proces jej zabezpečovania a následného zlyhania na ťarchu žiadateľa o túto právnu pomoc. Uvedené platí o to viac, ak zlyhanie právnej pomoci znamená pre žiadateľa obmedzenie, resp. znemožnenie práva na prístup k súdu.

38. V kontexte už uvedeného možno konštatovať, že sťažovateľovi nebola v čase možného včasného podania dovolania poskytnutá efektívna právna pomoc, tak ako ju zaručuje čl. 47 ods. 2 ústavy, a v tom spočíval dôvod zmeškania lehoty. Keďže sťažovateľ ako klient centra bol na túto právnu pomoc odkázaný, možno medzi týmto dôvodom a zmeškaním lehoty identifikovať príčinnú súvislosť. Nemožno preto považovať záver o jeho neospravedlniteľnosti s poukazom na pochybenia advokátov a odkazom sťažovateľa na Slovenskú advokátsku komoru za ústavne konformný. Riešenie potenciálnych zlyhaní advokátov je skutočne v kompetencii Slovenskej advokátskej komory, tak ako na to poukázal okresný súd. Disciplinárne konanie je však samostatnou líniou, ktorá prebieha nezávisle od civilného sporového konania (a môže prebiehať i popri ňom), nedokáže zvrátiť negatívny dopad týchto zlyhaní na kauzu prebiehajúcu na úrovni všeobecného súdnictva. Tento potenciál mal vo veci sťažovateľa iba inštitút odpustenia zmeškanej lehoty.

39. Právnej pomoci z popísaného materiálneho hľadiska sa sťažovateľ dočkal až s ustanovením v poradí tretieho advokáta, ktorý nielenže prevzal jeho právne zastúpenie a spísal mu dovolanie, ale podal i žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty tak, aby sťažovateľ neprišiel o možnosť preskúmania jeho kauzy v dovolacom konaní z dôvodov, na ktoré nemal dosah. Až postupom tohto advokáta bolo reálne naplnené základné právo sťažovateľa na právnu pomoc, avšak okresný súd mu nepriznal relevanciu, čím zasiahol do jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, a keďže to pre sťažovateľa prakticky znamenalo znemožnenie jeho práva na prístup k súdu,

súčasne zasiahol i do jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

40. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie predstrel názor, že počas správneho konania, v ktorom centrum rozhoduje o žiadosti o ustanovenie advokáta žiadateľovi v materiálnej núdzi, by mala lehota na podanie opravného prostriedku spočívať. V tejto súvislosti sa žiada poukázať na znenie § 71 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov upravujúce spočívanie (neplynutie) lehoty na podanie žaloby na správny súd. Ide o prípad, ak budúci žalobca pred podaním žaloby požiada centrum podľa § 10 zákona o poskytovaní právnej pomoci o ustanovenie advokáta z dôvodu jeho materiálnej núdze. V takom prípade od preukázateľného podania tejto žiadosti až do právoplatného rozhodnutia o nej neplynie (spočíva) lehota na podanie žaloby. Koniec neplynutia lehoty zákon viaže na skutočnosť, ktorou je právoplatnosť rozhodnutia centra o tejto žiadosti. Nie je pritom relevantné, či ide o rozhodnutie pozitívne alebo negatívne. Zostávajúca lehota na podanie správnej žaloby začne žalobcovi opäť plynúť deň po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o ustanovení advokáta (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 1824 s.).

41. Porovnateľná právna úprava v rámci Civilného sporového poriadku absentuje, avšak to neznamená, že sa ustanovovanie advokáta prostredníctvom centra, ktoré zlyháva z dôvodov nezávislých od vôle žiadateľa, nemôže stať dôvodom, pre ktorý možno zmeškanie lehoty odpustiť (tam, kde zákon odpustenie lehoty pripúšťa). Niet žiadneho dôvodu, prečo by mal byť štandard ochrany práva na bezplatnú právnu pomoc v civilnom sporovom konaní nižší než v správnom súdnom konaní. Takýmto dôvodom nie je ani skutočnosť, že v civilnom spore sa rozhoduje spravidla o horizontálnych vzťahoch medzi stranami sporu v rovnom postavení, kým predmetom správneho súdneho konania sú vertikálne vzťahy, pri ktorých bol v predchádzajúcom správnom konaní jeden z účastníkov v nadradenom postavení; a to tým viac, že pre všetkých účastníkov akéhokoľvek súdneho konania platí, že sú si v konaní rovní (čl. 47 ods. 3 ústavy).

42. Ústavný súd tak na základe posúdenia všetkých okolností danej veci dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie dovolania, boli porušené základné právo sťažovateľa na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého súčasťou je i právo na prístup k súdu (bod 1 výroku nálezu).

V.

K zrušeniu napadnutého rozhodnutia a vráteniu veci na ďalšie konanie

43. V zmysle čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie ústavnej sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 čl. 127 ústavy, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

44. Ústavný súd, rešpektujúc príkaz zakotvený v prvej vete čl. 127 ods. 2 ústavy (ako aj v § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde), napadnuté uznesenie zrušil (bod 2 výroku nálezu).

45. Sťažovateľ sa petitom ústavnej sťažnosti domáhal tiež toho, aby ústavný súd po zrušení napadnutého uznesenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

46. Z čl. 127 ods. 2 tretej vety a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vyplýva, že v spojení s vyslovením porušenia ústavou zaručených práv právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej moci a zrušením napadnutého rozhodnutia môže ústavný súd fakultatívne rozhodnúť aj o vrátení veci na ďalšie konanie príslušnému orgánu verejnej moci, t. j. v prípade sťažovateľa okresnému súdu. Pri rozhodovaní o tom, či právomoc vrátiť vec na ďalšie konanie v tom-ktorom prípade uplatní, musí ústavný súd predovšetkým vyhodnotiť, či vrátenie veci na ďalšie konanie môže prispieť k efektívnej ochrane práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, ako aj skutočnosť, či je náprava

protiprávneho stavu vrátením veci na ďalšie konanie v posudzovanom prípade z právneho či faktického hľadiska možná (I. ÚS 397/2014).

47. V nadväznosti na už uvedené, ako aj v nadväznosti na argumentáciu zúčastnenej osoby (bod 9) nemohol ústavný súd opomenúť skutočnosť, že sťažovateľ proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým bolo (právoplatne) rozhodnuté o dovolaní, ústavnú sťažnosť nepodal, čo znamená, že ústavný súd nemá oprávnenie a ani dôvod ústavnosť a zákonnosť (ústavnou sťažnosťou nenapadnutého) rozhodnutia najvyššieho súdu spochybňovať, tobôž ho zrušiť. Za taký dôvod nemožno považovať ani to, že v bode 1 výroku tohto nálezu vyslovuje porušenie ústavou zaručených práv napadnutým uznesením okresného súdu. Prípadné vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, v ktorom by sa opätovne zaoberal žiadosťou sťažovateľa o odpustenie zmeškanej lehoty, by teda na veci sťažovateľa nič nezmenilo, keďže o jeho dovolaní sa už právoplatne rozhodlo a ani zrušenie napadnutého uznesenia na tomto stave nemôže nič zmeniť. Preto ústavný súd návrhu sťažovateľa na vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

48. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

49. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 €, dôvodiac tým, že mu bolo znemožnené riadne preskúmanie jeho veci v dovolacom konaní.

50. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa obnova stavu pred porušením jeho práv nie je právne možná (bod 47 tohto nálezu), zaoberal sa jeho návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pričom vychádzal

zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia tohto základného práva, prípadne zrušenie namietaného rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 210/04).

51. Po posúdení veci ústavný súd konštatuje, že vo veci s'ťažovateľa nepochybne existujú dôvody na poskytnutie vyššieho stupňa ochrany priznaním primeraného finančného zadost'učinenia. Ústavný súd pritom v kontexte argumentácie s'ťažovateľa zohľadnil predovšetkým skutočnosť, že k porušeniu jeho práv skutočne došlo a náprava jeho dôsledkov obnovením stavu pred porušením práv nie je z ústavnoprávneho hľadiska možná. Vzhľadom na uvedené ústavný súd priznal s'ťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500 € (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

52. S'ťažovateľ požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

53. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

54. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorej výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka. Pri výpočte trov konania za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej s'ťažnosti, vychádzal

ústavný súd z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony 346,26 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2020 – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 187,62 € (t. j. 177,00 € + 10,62 € režijný paušál). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú celkovú sumu 533,88 €, a ústavný súd ju sťažovateľovi priznal v celej výške (bod 4 výroku nálezu).

55. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

56. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu